

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3034/2022. (I. 31.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítvány, annak kiegészítése és a Kúria támadott, valamint az alsóbb fokú bíróságok kapcsolódó határozatai alapján az ügy lényege és az alkotmányjogi panasz előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] A Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság a 2000. május 8. napján meghozott és kihirdetett B.422/1998/10. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 229. § (1) bekezdés I. fordulata alapján hivatalos személy elleni erőszak büntetében. A másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2002. november 21. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.1682/2002/5. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [4] A terhelt a vele szemben jogerősen kiszabott hat hónap börtönbüntetést 2003. július 31-e és 2004. január 30-a között letöltötte, az állam javára megfizetendő 11 600 forint büntügyi költséget azonban nem fizette meg.
- [5] A terhelt felülvizsgálati indítványát elbírálva a Kúria 2017. november 8. napján meghozott Bfv.II.1421/2017/4. számú határozatával a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság végzését – a másodfokú tárgyalásnak szabályszerű idézés nélkül a terhelt távollétében való megtartása miatt – hatályon kívül helyezte, és a törvényszéket új eljárásra utasította.
- [6] A megismételt eljárásban a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. december 19. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.889/2017/9. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet és megállapította, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetését kitöltötte.
- [7] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontját és a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontját megjelölve, anyagi jogi jogszabálysértésként elévülésre hivatkozással, a másodfokú végzés hatályon kívül helyezése, és a terhelt ellen indult eljárás büntethetőséget megszüntető ok miatti megszüntetése érdekében.
- [8] A jelen alkotmányjogi panasz indítványban támadott végzésében a Kúria a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt bírálta el. Annak során megállapította, hogy a konkrét ügyben a marasztalás alapját képező bűncselekmény, vagyis a régi Btk. 229. § (1) bekezdés I. fordulatába ütköző hivatalos személy elleni erőszak büntette elévülési ideje a régi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja értelmében három év. Figyelemmel arra, hogy a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2.Bf.1682/2002/5. számú végzésének meghozatalát követően olyan eljárási cselekmény nem történt, amely az elévülést félbeszakította volna, a bűncselekmény büntethetősége 2005. november 21-én megszűnt.
- [9] A büntetőper előzményei körében a Kúria rámutatott, hogy a terhelt által előterjesztett, határidőhöz nem kötött felülvizsgálati indítvány eredményeként megismételt eljárásban a másodfokú bíróság érdemben felülbírálta az elsőfokú ítéletet és azt 2.Bf.889/2017/9. számú végzésével helybenhagyta. A törvényszék ugyanakkor az eljárása során nem vizsgálta az elévülés kérdését, és nem észlelte annak bekövetkeztét. A felülvizsgálat eredményeként a Kúria a jelen alkotmányjogi panaszban támadott végzésben a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.889/2017/9. számú végzését megváltoztatta, valamint a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és a terhelt ellen indult büntetőeljárást megszüntette. A Kúria utalt arra is, hogy az alapeljárásban a terheltet az állam javára büntügyi költség megfizetésére kötelezték,

amely kötelezettségének még részben sem tett eleget, így visszatérítés iránt intézkedni nem kellett. A Be. 845. § (4) bekezdés *d*) pontjára figyelemmel egyúttal tájékoztatta az indítványozót, hogy a jogerős ítélet alapján végrehajtott szabadságvesztésért kártalanítás jár a terheltnek, ha a bíróság az eljárást vele szemben jogerős ügydöntő végzésében megszüntette. Felhívta az indítványozó figyelmét, hogy kártalanítási igényét a kártalanítást megalapozó határozat vele történt közlésétől számított egy éven belül érvényesítheti, amely határidő elmulasztása jogvesztő.

- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria azon határozatnak a megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, amelynek következtében a hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alól mentesült.
- [11] Úgy vélte ugyanis az indítványozó, hogy a Kúria a kifogásolt ítéletével elvonta tőle azt a lehetőséget, hogy egy korábbi összbüntetési indítványát elutasító végzés és az annak felülvizsgálata tárgyában hozott további végzés ellen alkotmányjogi panasszal éljen. Nem nyújtott számára továbbá kellő jóvátételt sem, mivel csak egyetlen ítélet kapcsán teremtett lehetőséget a kártalanításra, az elítéléshez kapcsolódó egyéb hátrányokat és sérelmeket nem küszöbölte ki. Így sérelmezte, hogy a Kúria nem biztosította számára a sérelmei orvoslását valamennyi olyan ítéletet érintően, amelyekre a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzése, valamint a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítélete – például a visszaesői minőség megalapozásával – kihatott. A támadott kúriai végzés következtében álláspontja szerint elesett egy számára kedvezőbb összbüntetés lehetőségétől is. Ezért az indítványozó a Kúria végzését magára nézve hátrányosnak és alapjogait sértőnek tartotta.
- [12] Az indítványozó a Kúria támadott határozatával összefüggésben az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, C) cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (2) és (4) bekezdéseinek, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdéseinek a megsértését állította.
- [13] 2. Arra tekintettel, hogy a Kúria támadott végzése következtében az indítványozó mentesült a hivatalos személy elleni erőszak büntette vonatkozásában a büntetőjogi felelősség alól, az Alkotmánybíróság nyilatkozattételre hívta fel az indítványozót. Abban kérte, hogy az indítványozó erősítse meg, valóban kéri-e a támadott kúriai határozat megsemmisítését. Tájékoztatta továbbá az indítványozót, hogy a Kúria határozatának a megsemmisítése oda vezetne, hogy az indítványozó büntetőjogi felelőssége a hivatalos személy elleni erőszak miatt újra fennállna, ahogyan azt a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzésében és a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletében megállapította, és elesne a kártalanítás lehetőségétől is.
- [14] Az Alkotmánybíróság felhívására az indítványozó határidőben nem válaszolt.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [16] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [17] 3.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló büntető-eljárásban a Kúria Bfv.I.866/2020/8. számú végzése minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [18] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria tájékoztatása szerint a Bfv.I.866/2020/8. számú végzést az indítványozó 2020. december 14-én vette kézhez, amelyet követően alkotmányjogi panaszát 2021. február 3-án érkezett az elsőfokú bíróság. Így az alkotmányjogi panasz előterjesztése határidőben történt.
- [19] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány csak részben tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbiak szerint.
- [20] Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, C) cikk (1) bekezdés, IV. cikk (2) és (4) bekezdései, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdései]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálendő konkrét bírósági határozatot, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésére.

- [21] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b] pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket a konkrét indítvány csak részben teljesítette.
- [22] Nem fejtette ki ugyanis az indítványozó az alapjogi sérelem lényegét az indítványban felhívott alaptörvényi rendelkezések köréből az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését és IV. cikk (2) bekezdését érintően.
- [23] Az indítványozónak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére és XXVIII. cikk (7) bekezdésére alapított azon kifogásai, amelyek szerint a Kúria támadott határozata megfosztotta őt az összbüntetésbe foglalás, valamint azzal összefüggésben egy esetben az alkotmányjogi panasz előterjesztésének a lehetőségétől, nem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető és a felhívott alapjog sérelmét megalapozó indokolásnak. A Kúria határozata következtében ugyanis az indítványozó az adott eljárásban a büntetőjogi felelősség alól mentesült, és a letöltött szabadságvesztésért kártalanításra jogosult. Így rá nézve kedvezőbb döntés a Kúria előtt az adott büntetőeljárásban nem születhetett. Ugyanezen okból nem alapozhattak meg érdemi vizsgálatot az indítványozónak az Alaptörvény XVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos azon kifogásai, hogy a büntetőeljárás Kúria előtti szakaszában nem volt lehetősége a határozat rá nézve terhes jellegét igazolni.
- [24] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt alapjogok – az észszerű időn belüli eljáráshoz való jog és az ártatlanság véelme – sérelmét továbbá az indítványozó egyrésztől szintén nem támasztotta alá jelen eljárásban elfogadható érvekkel, másrésztől azokat nem a Kúria támadott határozata, hanem az alsóbb fokú bíróságok megelőző eljárása kapcsán jelölte meg.
- [25] Ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, C) cikk (1) bekezdése, IV. cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1)–(3) és (7) bekezdései alapján nem volt helye az indítvány befogadásának és érdemi vizsgálat lefolytatásának. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az indítvány befogadhatóságát az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével összefüggésben értékelte.
- [26] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról döntenéi jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [27] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből fakadó kritériumoknak, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozat az indítványozóval szemben folytatott büntetőeljárásban született, nyilvánvalóan érintett is.
- [28] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [29] Az indítványozónak az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdésével kapcsolatos kifogásait az az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [30] Az indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési

tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.

- [31] A konkrét indítvány kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányult. Az indítványban foglalt alkotmányossági aggályokon keresztül az indítványozó az eljáró bíróságok jogalkalmazásának a helytállóságát vitatta és a támadott határozatokban foglalt döntést magát, annak – álláspontja szerint rá nézve – hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek. Az indítványozó alapjogi sérelmét voltaképpen abból vezette le, hogy a Kúria határozatában nem nyújtott számára kellő jóvátételt, mivel csak egyetlen ítélet kapcsán teremtett lehetőséget a kártalanításra, az elítéléshez kapcsolódó egyéb hátrányokat és sérelmeket nem küszöbölte ki.
- [32] Az indítványozó kifogásával összefüggésben rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a Kúriának a konkrét büntető-eljárást lezáró határozat meghozatalakor nem volt lehetősége arra, hogy az indítványozó ellen folyt egyéb büntetőeljárásokban hozott határozatokról döntsön, még akkor sem, ha ezen egyéb eljárásokban a Miskolci Törvényszék 2.Bf.889/2017/9. számú végzésében és a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság B.422/1998/10. számú ítéletében foglaltakra figyelemmel minősült az indítványozó többszörös visszaesőnek. Erre akkor sem lenne lehetősége, ha a támadott határozatot az Alkotmánybíróság megsemmisítené és a Kúria új határozatot hozna.
- [33] Az Alkotmánybíróság ezért úgy ítélte meg, hogy az indítványozó által megfogalmazott kifogások alapján nem állapítható meg a támadott bírósági határozatot érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, és nem merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem.
- [34] 4. A fentiekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/387/2021.

